

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXI. Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius
dispendium retorquendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

Contumacia. & DD. in l. 2. ff. si quis in die non obtemp.

Obj. 2. Hæres, qui in locum defuncti succedit, justam videtur habere exceptionem ignorantiae, qua latet illum acta, & pacta defuncti: Item hæreditas jaceas non parit obligationem inter hæredem, & creditorem: denique considerari solet, an promissor habuerit facultatem solvendi, nec ne: nihilominus contemptis his omnibus hæres de mora condemnatur, & in pœnam incidit.

R. Quia hæres personam defuncti representat, ejusdem obligationes in se accepisse censetur, conveniturque non secus, ac si idem homo foret. Tempore promissi igitur elapso satisfacere debet, non propter moram, quæ non nisi ficta hic esse potest, sed propter obligationem, quæ ipsi ut successori plenarie imputatur. *l. cum à matre. C. de rei vindicat. & ibi DD.*

Obj. 3. Debitoribus ex personali actione condemnatis exceptio suffra-

gatur, ut intra certum tempus ad solvendum cogi non possint. *l. Debitoribus. ff. de re iudicata.* Hæres tamen pro re legata conventus, & damnatus, non obstante hac exceptione ad fructus intermedio tempore perceptos propter moram obligatur. *l. in fideicommissis. ff. de usur.*

R. Non propter moram fructus ex re legata perceptos hæres restituere tenetur, sed quia ex re non sua comparavit, neque fas est eum ex alieno ditionem fieri: & alios ex sua ini- que detenta damnum sentire. *Salicetus in l. citat. ff. de usur.* Nam quibuscumque à testatore legatum constitutum est, illius dominium acquirunt statim à morte testatoris. *l. 64 ff. de surr.* non tamen possessio. *l. 5. C. de legat.* Nec vindicare illud sibi propria auctoritate potest, sed ab hærede accipiet: qui si in mora fuerit, turpi reum se facit, & ad omnium fructuum, ac damnorum compensationem obligatur. *V. quæ diximus in Part. 2. summarit. xv. §. 8. n. 16.*

REGVLA LXI.

Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum.

1. **S**umpta videtur ex l. nulla in iura *l. 110 ff. de legibus. & l. quod favore. C. ad. tit. Exemplum Gloss. suggerit ex c. Charitatem. 12. q. 2. ubi præcipitur, Oeconomis ecclesie, ne putent sibi pro labore inventarii ab ecclesia quicquam deberi: alioqui favor, & gratia, per*

quam ecclesie attribuitur Oeconomus, in ipsius dispendium verge- ret.

2. Clarius apparet in privilegiis minorum, qui non possunt in iudicio esse sine auctoritate tutoris. *l. Clarum. C. de prestanda*

T 2 aucto-

auctor. tutor. Vnde sententia contra illos lata nullius roboris est. *l. Acta. & l. contra pupillum. ff. de re iudicata.* Si autem pro minore feratur, valet. *l. non eò minus. C. de procuratorib.* Item minoribus conceditur, ut petere restitutionem in integrum possint contra venditorem: quo beneficio quamvis uti nolint, non licebit tamen adversario ad libitum suum venditionem rescindere, ne beneficium convertatur in officium, aut dispendium. Item favor pupilli est, ut si moveatur quæstio de statu, & bonis, iudicium differatur, usque ad terminum pubertatis: si tamen manifestas probationes habeat, in continenti decidi potest, ne ex dilatione damnum sentiat. *l. Carbonianum. ff. de carboniano edito §. Dua.*

3. Privilegium civitatis datum clericis, & scholaribus non includit onera, quibus cives gravantur, sed de favorabilibus accipitur: aliàs non in commodum illis, sed damnum cederet. *Bald. ad l. Si Rufinus. C. de testam. militis.*

4. Addit *Peckius*, si juris possessor plebejo genere natus post 20. annorum prælectiones nobilis efficiatur. *l. i. C. de profess. qui in urbe Constantinopol.* non ideo perdit beneficium, quod habebat ut popularis, ne nova dignitas ipsi noceat. Et generaliter novi beneficii collatio vetera non extinguit: & vetera privilegia novis non tolluntur, sed augentur. *l. fin. C. de præpositis agentib. in rebus.*

II. Amplia 1. Ut valeat, quamvis præsumptio iuris communis obstare videatur. v. gr. Vxori suæ testator reliquit domum ducentis libris æstima-

tam, eà conditione, si minus valeat, ab hærede suppleatur. In æstimatione autem invenitur plures valere quam 200. libras. Non propterea tamen retractari debet, ne gratia testatoris minuatur: cum præsumere liceat, excessum illum benignitate testatoris condonatum esse uxori. *Zafius in l. Nulla. ff. de legib.*

Amplia 2. Ut valeat, quamvis major favor obstare, & concurrere videatur. Non enim, exempli causâ, ut maximæ civitatis maxima ornamenta sint, ideo minoribus sua detrahenda, aut minuenda sunt, ut sapienter olim à Carolo V. Imperatore responsum ferunt. Quod autem dici solet, ab his, quæ favoris publici sunt, recedi posse, cum id major Reip. favor suadet, de eademque Rep. non de alia, cui præjudicium fieret, intelligendum est.

Amplia 3. Licet in specie seu particulari utile videatur, favorem aut privilegium contrahi, & velut retorqueri. Exemplum ex *Glossa* ponit *Peckius*. de anno probationis, qui in gratiam tyronum constitutus est. ne præposterè, & nondum exploratis bene viribus, se religioni obstringant: potest nihilominus huic favori renunciare novitius, & ante completum annum probationis (extra ordines mendicantium) professionem edere, ne ipsi noceat annus probationis, quod pro eo utique constitutum est. Ita *Peckius* non sine gravi errore, si de hoc tempore loquitur, quo à *Conc. Trid. sess. 25. c. 15.* decretum est, ut nulli liceat professionem facere ante annum probationis perfectè completum, ut latius diximus in *1. Part. sum. tit. 15. §. 3. n. 1.* Neque aptius vide.

videtur exemplum, quod subjicit, de creditore. Sicut, ait, creditor apocham cogitur dare debitori de facta solutione, ita exigere potest, antipocham, quâ testetur debitor se solvisse, ne post lapsum 30. annorum suppressis istiusmodi schedulis se unquam solvisse neget, & sic præscripsisse contendat: atqui tamen cum hoc inductum sit favore creditoris, non cogitur id facere nisi velit. *l. plures. C. de fide instrumentorum*, tamen si id fieri expediat, ut omnis occasio fraudis tollatur. Addendum, si non exegerit antapocham creditor, nullum inde sibi præjudicium generari, quemadmodum in citata lege indicatur: aliàs ad intentionem Regulæ nihil allatum exemplum facit.

III. Obj. 1. Pupilli maximus favor in jure est, nec tamen illi licet absque tutore adire hæreditatem etiam locupletem, adeoque damnum patitur. *Inst. de auctoritate tutorum. §. Neque tamen.*

R. Ex loco citato. Auctoritas tutoris in quibusdam causis necessaria pupillis est, in quibusdam non est necessaria: ut ecce, si quid dari sibi stipulentur, non est necessaria tutoris auctoritas, quòd si aliis promittant pupilli, necessaria est tutoris auctoritas. Nam placuit meliorem quidem conditionem licere eis facere etiam sine tutoris auctoritate, deteriorem verò non aliter, quàm cum tutoris auctoritate. *Ita ibi.* Vnde colligimus, non liquere, quòd adeundo hæreditatem, licet magna videatur, rem suam meliorem faciant, ac proinde prohiberi, qua fieri potest, ut lateant maxima onera sub specioso titulo hæ-

reditatis. Hæc igitur prohibitio maxime favorabilis est.

Obj. 2. Si vina quis vendat, excipiendo acida & mucida, in gratiam emptoris & nihilominus acidæ elegerit emptor, non subsistet contractus. *l. Si vina. l. ff. de periculo, & commodo rei vendita.*

R. Non vendere vina corrupta non censetur esse privilegium, cum juris, & æquitatis id ratio exigat. Insuper resistit citata lex volenti vina acida præ melioribus, quia præsumptio juris est unumquemque sibi cum primis bene velle: & consequenter vel errore, vel dementia captum esse, qui contrarium agit, nisi ejus facti commodam rationem adferat.

Obj. 3. In *l. pridem. C. de questionibus.* cavetur, ne servi, vel liberti paterni, aut materni etiam in favorem domini, vel patroni torqueantur. Vnde sequitur, quibusdam privilegiis ne quidem uti licere.

R. Si permitteretur servos, & libertos in favorem dominorum suorum torqueri, etiam in odium illorum torqueri poterunt, quod leges vetant, & eatenus magno favore dominos prosequuntur.

Obj. 4. Nobilibus favore meritorum conceditur titulus maxime gratiosus, & expetitus: obest nihilominus non raro. In quibusdam delictis enim multò magis puniuntur, quàm plebei, puta, si ingrati appareant dominis suis & patronis.

R. Non quia nobiles sunt, puniuntur, sed quia nobilitatis immemores flagitiosè vivunt: & vicissim majoribus præ-

præmiis afficiuntur, quando præclare rem gesserunt. Idem dicendum est ad alias objectiones à Peckio propositas. Eorum enim, quæ per accidens eveniunt, non habetur ratio.

Obj. 5. Iudæos propter exemptionem, & privilegium nemo Christianus in die Sabbati convenire judicio potest: ex quo privilegio nihil commodi habent, cum ipsi vicissim alios convenire nequeant.

R. Posterius hoc non oritur ex priori, sed aliunde. Quodenim ipsi

non conveniant Christianos in Sabbato, lege Mosaica, seu divina præceptum est: quòd verò à Christianis non molestentur ex mandato Principum habent: eoque privilegio plenè, ac liberè fruuntur.

Hic Nota Peckii errorem, vel arrogantiam, qui cum dixisset, se ex septem objectionibus Dyni nullam allaturum, sed merè novas à nemine hæcenus tactas, hanc de Iudæis n. 8. & alteram de pupillo, quæ Dyni prima est, n. 9. allegat.

REGULA LXII.

Nullus ex consilio, dummodo fraudulentum non fuerit, obligatur.

I. **C**ongruit cum illa I.C. 47. Consilii non fraudulenti nulla obligatio est: caterum si dolus, & calliditas intercesserit, de dolo actio competit. Rationem Glossa addit, quia consilium non necessitat. c. Quisquis 14. q. 1. Quod præcipitur, imperatur, quod imperatur, necesse est fieri: si non fiat, pœnam habet. Vbi consilium datur, offerentis arbitrium est: ubi præceptum, necessitas est servientis. Hæc ibi. Idem l. 2. ff. Mandati. Gams dicit. §. 6. nemo ex consilio obligatur, etiam si non expediat ei, cui datur: quia liberum est cuique apud se explorare, an expediat sibi consilium. Verum quibusdam non placet allegata ratio. aliàs communiter recepta, tum quia obligatio cujusque non pendet à necessitate, quam aliis imponit, sed ab

ea, quam ipse sibi per propriam voluntatem imponit. l. Sicur. c. de action. & oblig. e. Licet. de voto, & tam in donatione patet, quàm in aliis contractibus, in quibus consentiens obligatur, & tamen alii necessitatem non imponit: tum etiam, quia consilium fraudulentum obligat, ut habetur in hoc textu, & tamen in eo viget ratio Glossæ, quia non imponitur necessitas ei, cui præstat: & tandem, quia licet consilium necessario sit servandum, adhuc non obligat. Itæ illi. ex falsa hypothesi, & malè intellecta intentione Regulæ: cujus non est sensus, eum, cui datur consilium, non obligari, sed illum, qui dat. Hic enim quaecumque dedit consilium (modò non fraudulentum, id est, conscientie suæ contrarium) non contrahit ullam obli-